

**No: 1525 – Mahreç İşareti**

**YALOVA KESTANE BALI**

Tescil Ettiren

**YALOVA İLİ ARI YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ**

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 23.06.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 23.01.2024 tarihinde tescil edilmiştir.

|                                |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tescil No</b>               | : 1525                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Tescil Tarihi</b>           | : 23.01.2024                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Başvuru No</b>              | : C2020/138                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Başvuru Tarihi</b>          | : 23.06.2020                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Coğrafi İşaretin Adı</b>    | : Yalova Kestane Balı                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Ürün / Ürün Grubu</b>       | : Çiçek balı / Bal                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Coğrafi İşaretin Türü</b>   | : Mahreç işareti                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Tescil Ettiren</b>          | : Yalova İli Arı Yetiştiricileri Birliği                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Tescil Ettirenin Adresi</b> | : Süleyman Bey Mah. Kazım Gökmen Sk. 9A Merkez YALOVA                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Coğrafi Sınır</b>           | : Yalova ili                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Kullanım Biçimi</b>         | : Yalova Kestane Balı ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Yalova Kestane Balı ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur. |

### Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Yalova Kestane Balı, Yalova ilinde bulunan kestane ormanlarının en çok 600 m uzaklığında konumlanan kovanlarda yetiştirilen Kafkas arısından (*Apis mellifera caucasica*), Anadolu arısından (*Apis Mellifera Anatolica*) ve bunların melezlerinden elde edilir.

Yalova ilinin bitki örtüsünü makiler ve ormanlar oluşturur. Yalova'nın güneyindeki dik yamaçlar tümüyle gür bir orman örtüsüyle kaplıdır. Geniş yapraklı ağaçların hâkim olduğu bu kısımda, iğne yapraklı ağaçlar oldukça azdır. Orman örtüsünün büyük bir kısmı Karadeniz kıyı silsilesi florasının, bir kısmı ise Akdeniz florasının türlerinden oluşur.

Arı kovanları kış mevsimini daha sıcak yörelerde geçirdikten sonra, nisan - mayıs aylarında coğrafi sınır içinde tekrar konumlandırılır. Üretim için kovanlar, kestane ormanlarının içinde veya kestane ormanlarına en fazla 600 m uzaklıkta olacak şekilde yerleştirilir.

Yalova Kestane Balının polen ve diğer özelliklerine aşağıda yer verilmektedir.

**Tablo 1.** Yalova Kestane Balı aşağıdaki polen miktarlarını içerir

| Takson                                            | En az bulunması gereken miktar |
|---------------------------------------------------|--------------------------------|
| <i>Castenea sativa</i> Miller ( <i>Fagaceae</i> ) | %74                            |
| <i>Tilia</i> subs. ( <i>Tiliaceae</i> )           | %1                             |
| <i>Thymus</i> subs. ( <i>Lamiaceae</i> )          | %1                             |
| <i>Asteraceae</i>                                 | %1                             |
| <i>Roseceae</i>                                   | %1                             |

**Tablo 2.**Yalova Kestane Balının bazı özellikleri

| Bileşim                                                                               | Miktar        |
|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Nem (en fazla)                                                                        | % 20          |
| Fruktoz + Glukoz (en az)                                                              | 100 g'da 62 g |
| Fruktoz / Glukoz                                                                      | 1,10 - 1,40   |
| Serbest asitlik (en fazla)                                                            | 45 meq / kg   |
| Elektriksel iletkenlik (en az)                                                        | 0,8 mS / cm   |
| Diastaz sayısı (en az)                                                                | 8             |
| HMF (en fazla)                                                                        | 40 mg / kg    |
| Balda protein ve bal delta C13 değerlerinden hesaplanan C4 şekerleri oranı (en fazla) | % 7           |
| Prolin (en az)                                                                        | 540 mg / kg   |

Coğrafi sınırda köklü bir geçmişe sahip olan Yalova Kestane Balı, Yalova ilinin tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. İçeriğinde eser miktarda ıhlamur poleni bulunması nedeniyle kahvaltılık olarak tercih edilir. Bu sebeplerle Yalova Kestane Balının, coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

### Üretim Metodu:

Yalova Kestane Balı üretiminde Kafkas arısı, Anadolu arısı ve bunların melezleri kullanılır. Arıların yetiştiriciliğinde, Langstroth tipi kovan kullanılır. Bu kovan, dip tahtası, gövde, kuluçkalık, ballık, örtü tahtası ve kapak bölümlerinden oluşur. Kovan gövdesinin kalınlığı 2,5 x 3 cm olmalıdır. Dışarıdan gelen bakteri, mantar ve böcekler için yaşam alanı oluşturacağı için dip tahtasında boşluk veya çatlak bulunmamalıdır. Gövde kısmı kuluçkalık arıların esas yaşam alanı olup giriş deliği de bu kısımda bulunur. Arı kolonisi kış mevsimini kuluçkalıkta geçirdiği için; bu bölümün sağlam ve kış şartlarına dayanıklı olması gerekir. Örtü tahtası olarak ahşap malzeme yerine sağlam bez de kullanılabilir. Bez kullanımı ahşaba göre ses yapmaması ve kovan içi havalandırmayı kolaylaştırarak nem dengesini sağlaması nedenleriyle avantajlıdır. Kovan içi nem dengesinin sağlanması amacıyla gövdenin birleşme kısımlarında zamanla meydana gelebilecek açılmaların dolgu malzemesi ile kapatılması gerekir. Seyyar arıcılık yapıldığı için kovanların kolayca istiflenebilmesi için kapaklar düz olmalıdır.

Arıların kovan içerisinde rahatça çalışabilmesi ve havalandırmanın kontrolü için yaz günlerinde gerekli kovan içi boşluklar;

- yanlardaki iki çerçeve ile kovan iç yüzeyi arasındaki mesafe 7,5 mm,
- çerçevelerin kovan içine giren kısa kenarı ile kovan iç yüzeyi arası mesafe 10 mm,
- dip tahtası ile çerçeve alt tahtası arasındaki mesafe 25 mm,
- bir çerçevenin ortası ile diğer çerçeve ortası arasındaki mesafe 36 - 38 mm,
- çerçeve üst çıtaları arasındaki mesafe 12 mm,
- çerçeve üst çıtaları ile örtü tahtası arasındaki mesafe 10 mm

şeklinde ayarlanır.

Coğrafi sınırda kışların soğuk olması nedeniyle gezginci arıcılık yapılarak kış aylarında arılar, daha sıcak olan yakın bölgelere götürülerek kışlatılır. Nisan - mayıs aylarında coğrafi sınır içinde Yalova İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından belirlenmiş olan bölgelerde tekrar konumlandırılır. Yalova Kestane Balı üretimi için koloniler, arıların bölgeye alışmaları için en geç 15 Mayıs'a kadar üretim sahalarına yerleştirilmelidir. Üretim için kovanlar, kestane ormanlarının içinde veya kestane ormanlarına en fazla 600 m uzaklıkta olacak şekilde yerleştirilir.

15 Haziran - 30 Haziran tarihleri arasında kovanlardan petekler alınarak işlenir. Bal süzme işlemi yapılacağında oda sıcaklığı, süzme kolaylığı ve akıcılığın sağlanması amacıyla 25 - 30 °C olmalıdır.

Süzülecek çerçevelerin petekleri üzerindeki sırlar, sır bıçağı veya sır tarağı ile alınır. Sırı alınan petekler elle veya elektrikle döndürülen bal süzme (santrifüj) makinesine yerleştirilerek balları çıkartılır. Balı süzülen petekler akşamüzeri kuluçkalığın üzerine verilerek peteklerde kalan bal bulaşıklarının temizlenmesi sağlanır. Çerçevelerden temiz ve sağlam olanlar saklanarak ilkbaharda tekrar kovanlara konulabilir.

Bal süzme makinesinde elde edilen bal, gittikçe incelen çok katlı elekten geçirilerek mum kalıntıları ve diğer yabancı maddeler ayklanır. Ardından kalan küçük parçalar ile oluşan hava kabarcıklarının balın rengini bozmaması için alttan musluklu dinlendirme tankına alınarak 2 - 3 gün süreyle dinlendirilir. Dinlendirme süresince üstte köpüklü kısım toplandıkça kepçeyle alınarak arılara yem olmak üzere ya da sirke ve likör yapımı için ayrı bir yerde depolanır. Dinlendirme kabındaki bal durulduğunda ve berraklaştığında, istenen miktarlarda ve gıda ile temasa uygun ambalajlarda paketlenir.

Bal, değişik yapı taşlarından oluştuğundan depolama sırasında bile yapısal olarak sürekli değişikliğe uğrar. Bu değişimler genellikle kristalleşme, renk koyulaşması, asitlik derecesinin artması, balın içinde bulunan şeker çeşitlerinde artma ve azalma olması şeklindedir. Bunun yanında balın depolanma süresinin artması ve ısıtılması HMF (Hidroksi Metil Furfurol) değerini yükseltir.

Ballar, paketleme / dolum noktasından tüketiciye ulaştırılana kadar tüm aşamalarda temiz ve kuru yerlerde, kokulardan arı biçimde, doğrudan güneş ışığından korunacak ve 25 °C'yi aşmayacak şekilde dolum tarihinden itibaren 2 yıl süreyle muhafaza edilebilir. Kristalize olan balların tekrar eski haline dönmesi için bal kabı sıcaklığı 38 °C geçmeyen sıcak su dolu bir kap içerisinde bekletilerek, balın çözülmesi sağlanır. Bal kabı hiçbir zaman doğrudan ateş ile temas etmemelidir. Çözünen bal tekrar kristalize olabilir.

### **Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:**

Coğrafi sınırda köklü bir geçmişe sahip olan Yalova Kestane Balı, Yalova ilinin tarım ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Yalova Kestane Balının, arıların kış konaklaması dışında kalan üretimi ve paketlenmesi dâhil tüm işlemleri Yalova ilinde gerçekleşmektedir.

### **Denetleme:**

Denetimler; Yalova İli Arı Yetiştiricileri Birliğinin koordinasyonunda ve Yalova İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Yalova Ticaret ve Sanayi Odası ve Yalova İli Arı Yetiştiricileri Birliğinden konuda uzman birer kişinin katılımıyla üç kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir. Denetimler; düzenli olarak yılda en az iki kez, şikâyet halinde ve gerekli görülen durumlarda her zaman yapılır.

15 Mayıs - 22 Mayıs tarihleri arasında yapılacak birinci denetimde, kovanların konumlandırılması, arı ırkı ve kovanların uygunluğu denetlenir.

15 Haziran - 30 Haziran tarihleri arasında yapılacak ikinci denetimde ise;

- üretim metoduna uygunluk,
- hasat döneminde yapılan işlemlerin uygunluğu,
- polen miktarlarının uygunluğu,
- Yalova Kestane Balı ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu

denetlenir. Gerek görülmesi halinde ürünün, Tablo 2’de belirtilen özelliklere uygunluğu da denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.